USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobců: **a) V. I.**, **b) S. I.**, **c) nezl. M. I.**, **d) nezl. A. I.**, zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 3. 2021, čj. OAM-524/ZA-ZA11-ZA05-2020, a čj. OAM-523/ZA-ZA11-ZA05-2020, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 12. 2021, čj. 43 Az 2/2021-57,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

IV. Ustanovenému zástupci žalobců, JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 24 732,40 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví označenými rozhodnutími neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobci totiž nebyli v zemi původu pronásledováni, žádost o udělení mezinárodní ochrany podali z důvodu nemoci (dětské mozkové obrny) nezletilého žalobce c), jehož léčba je v zemi původu nákladná a těžko dostupná. Výjimečné důvody pro udělení humanitárního azylu v tomto směru v jejich případě žalovaný neshledal.

[2] Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného u Krajského soudu v Hradci Králové žalobami, které soud spojil ke společnému řízení a shora uvedeným rozsudkem je zamítl. Ztotožnil se se žalovaným v tom, že pronásledování žalobci v zemi původu nečelili a jejich azylová tvrzení se opírají pouze o důvody týkající se zdravotního stavu žalobce c) a s tím spojenou nutností léčby. Zdravotní obtíže mohou být důvodem pro udělení humanitárního azylu (§ 14 azylového zákona) či doplňkové ochrany [§ 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona]. Jde-li o udělení doplňkové ochrany, žalovaný podle krajského soudu dostatečně zjistil skutkový stav týkající se zdravotního systému v Ázerbájdžánu, přičemž ze shromážděných podkladů vyplývá, že nezbytná léčba žalobce c) je v zemi původu dostupná, a to včetně potřebných léků. Ani novinové články předložené žalobci

neprokazují nedostupnost zdravotní péče a nezpochybňují klíčové skutečnosti zjištěné žalovaným. Z těchto článků lze nanejvýš dovodit, že v ázerbájdžánském zdravotnictví existuje do určité míry korupce, avšak z toho nelze činit závěry o faktické nedostupnosti zdravotní péče. Jakkoliv tedy může být standard zdravotnictví v zemi původu nižší než v ČR, nepředstavuje taková skutečnost důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Zdravotní obtíže žalobce c) navíc přetrvávají po dobu 14 let (od 6 měsíců jeho věku) v neměnném stavu, z čehož lze dovodit, že mu v zemi původu byla lékařská péče poskytována a nevedla ke zhoršení jeho obtíží. Nadto u něj není dána nutnost takového lékařského zákroku, jehož neprovedení by mohlo vést k bezprostřednímu ohrožení jeho života. Při přezkoumávání neudělení humanitárního azylu jsou správní soudy povolány zabývat se pouze tím, zdali žalovaný vedl řízení a vydal rozhodnutí ve věci v souladu s procesními předpisy. Krajský soud dospěl ve vztahu k neudělení humanitárního azylu v rozsahu možného přezkumu z výše popsaných důvodů k závěru, že napadená rozhodnutí jsou přezkoumatelná, vycházejí z dostatečných podkladů a nevykazují znaky libovůle.

[3] Proti rozsudku krajského soudu žalobci (dále „stěžovatelé“) brojí kasační stížností. V ní opakují, že zdravotní péče není v zemi původu fakticky dostupná, neboť není možné ji získat bez úplatků odborného personálu. Závěry žalovaného ohledně dostupnosti zdravotní péče jsou tedy pouze formální. V případě návratu stěžovatele c) do Ázerbájdžánu nevyhnutelně dojde ke zhoršení jeho zdravotního stavu, a to v takové míře, která bude srovnatelná s mučením či povede k jeho úmrtí. Tím budou trpět i ostatní stěžovatelé. Léčivou látku, kterou stěžovatel c) potřebuje, si rodina v zemi původu nemůže finančně dovolit. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva musí být nejlepší zájem dítěte středobodem úvah rozhodujících orgánů. Žalovaný si neopatřil podklady popisující pravdivý stav ázerbájdžánského zdravotnictví, naopak k jeho prokázání předložili stěžovatelé výše zmíněné novinové články. K nim krajský soud uvedl, že z nich plynoucí skutečnosti závěry žalovaného o bezplatném zdravotním systému v Ázerbájdžánu nezpochybňují. Bez jakýchkoliv důkazů však krajský soud uvedl, že stěžovateli c) byla v zemi původu poskytnuta potřebná péče a je možnost mu zde zajistit i potřebné léky, což však neodpovídá skutečnosti. Případ stěžovatelů lze kvalifikovat jako natolik výjimečný, že je zde dán nesnesitelný rozpor mezi právními předpisy a spravedlností.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na odůvodnění svého rozhodnutí a ztotožnil se se závěry krajského soudu. Poukázal též na to, že kasační námitky nemohou spočívat toliko v nesouhlasu s tím, že krajský soud neshledal žalobní námitky jako důvodné. Tvrzení uvedená v kasační stížnosti neprokazují, že by žalovaný postupoval v rozporu se zákonem.

[5] Nejvyšší správní soud předesílá, že kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). Aby tedy byla přípustná, musí stěžovatel reagovat na rozhodnutí krajského soudu a kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě jeho závěry. Nepostačuje proto, je-li kasační stížnost pouhým opakováním žalobních námitek. V takovém případě je nutným důsledkem její odmítnutí (viz usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, čj. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS). V kontextu citované judikatury lze uvést, že kasační stížnost stěžovatelů je částečně nepřípustná, neboť z určité míry opakuje již vypořádané žalobní námitky, resp. dřív uplatněná azylová tvrzení. Krajský soud zcela jasně vyložil, že dle žalovaného nebyly ve věci naplněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany

či zcela výjimečné důvody pro udělení humanitárního azylu, s tím, že žalovaný své závěry přesvědčivě odůvodnil na základě dostatečných podkladů. Pakliže tedy stěžovatelé kasační stížností usilují o zpochybnění napadeného rozsudku, je třeba předložit konkrétní argumentaci, z níž by bylo zřejmé, proč nemůže rozsudek krajského soudu obstát. Stěžovatelé uplatnili ve vztahu ke konkrétním závěrům krajského soudu pouze obecnější argumentaci spočívající v tom, že podklady shromážděné žalovaným nebyly (oproti závěru krajského soudu) dostatečné pro zjištění stavu ázerbájdžánského zdravotnictví a že není zřejmé, z čeho krajský soud vyšel, pokud dospěl k závěru, že stěžovateli c) byla v zemi původu poskytnuta nezbytná péče a jsou zde dostupné potřebné léky. Tyto dvě námitky představují s ohledem na výše uvedenou judikaturu jediné námitky, které jsou v nynějším řízení přípustné. Zbylými námitkami (resp. tvrzeními) stěžovatelů se tedy Nejvyšší správní soud nemůže zabývat, neboť buď nezpochybňují přímo závěry krajského soudu, anebo jsou natolik obecné, že je za kasační námitky nelze považovat.

[6] Ve výše popsaném rozsahu přistoupil Nejvyšší správní soud ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatelů. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS).

[7] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[8] Stěžovatelé v kasační stížnosti poukazují na to, že žalovaný vyšel v závěrech ohledně ázerbájdžánského zdravotnictví z podkladů, které nepopisují jeho pravdivý stav. Naopak sami k prokázání svých tvrzení předložili novinové články, které ale podle krajského soudu učiněná zjištění nezpochybnily. Krajský soud dále vyšel *„bez potřebných důkazů“* z toho, že stěžovateli c) byla v zemi původu poskytnuta nezbytná péče a jsou zde dostupné i potřebné léky. K tomu je potřeba uvést, že Nejvyšší správní soud se již opakovaně zabýval otázkou dostatečného zjištění skutkového stavu ve věcech mezinárodní ochrany. Podle ustálené judikatury (srov. rozsudek ze dne 13. 4. 2004, čj. 3 Azs 18/2004-37, č. 312/2004 Sb. NSS) platí, že *„pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy ‚nechť si každý střeží svá práva‘; proto nemůže stěžovatelka v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věcí, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí.“* K prokázání svých tvrzení stěžovatelé v řízení o žalobě navrhli provést jako důkazy pouze výše zmíněné novinové články, jimiž se krajský soud podrobně zabýval. Zjistil z nich, že zdravotní systém v Ázerbájdžánu je zatížen určitou mírou korupce a poskytuje nižší standard služeb než český zdravotní systém. Zároveň se v rozsudku vypořádal s tím, proč nelze taková zjištění zobecňovat a dovozovat z nich nutnost udělení humanitárního azylu nebo doplňkové ochrany stěžovatelům na základě onemocnění stěžovatele c). Způsob, jak se se zjištěními plynoucími z těchto článků krajský soud vypořádal a jak je vyložil, nyní stěžovatelé nijak konkrétně nezpochybňují, stejně jako konkrétně nezpochybňují podklady shromážděné žalovaným (mj. o dostupnosti léků v Ázerbájdžánu), z nichž krajský soud shodně vyšel. Proto lze plně odkázat na shora citovanou judikaturu NSS.

[9] Nad rámec výše uvedeného (s ohledem na povahu azylového příběhu stěžovatelů) Nejvyšší správní soud dodává, že se již opakovaně v řadě svých rozhodnutí zabýval otázkou (ne)udělení humanitárního azylu (srov. např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003-38, nebo ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv; míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle (k tomu srov. např. usnesení NSS ze dne 22. 9. 2021, čj. 2 Azs 161/2021-29). Jakkoliv může být situace stěžovatelů v zemi původu tíživá, zejména s ohledem na onemocnění stěžovatele c), nelze přehlédnout, že ve správním řízení několikrát uvedli, že si léčbu v zemi původu nemohou dovolit, nikoliv že zde objektivně neexistuje. Takové důvody zakládající se na otázce vyspělosti země původu a nákladnosti života v ní samy o sobě neodůvodňují udělení mezinárodní ochrany. Naopak Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně uvádí, že nižší úroveň zdravotnictví může *v případě hodného zvláštního zřetele* ve smyslu § 14 zákona o azylu zakládat důvod pro udělení humanitárního azylu (k tomu srov. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, ze dne 18. 10. 2005, čj. 3 Azs 226/2005-68, či usnesení ze dne 29. 4. 2021, čj. 2 Azs 1/2021-45), případně důvod pro udělení doplňkové ochrany, pokud by její neposkytnutí mělo vést k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení, avšak pouze ve zcela výjimečných případech (srov. rozsudky ze dne 26. 7. 2007, čj. 2 Azs 30/2007-69, ze dne 9. 10. 2009, čj. 6 Azs 34/2009-89, anebo usnesení ze dne 2. 8. 2018, čj. 6 Azs 98/2018-22). Omezené prostředky na zaplacení nákladné zdravotní péče samy o sobě takové důvody nezakládají (srov. usnesení NSS ze dne 15. 12. 2016, čj. 2 Azs 259/2016-18). Otázkou zdravotního stavu stěžovatele c) a jeho dlouhodobé neměnnosti se již v nyní napadeném rozsudku zabýval krajský soud, přičemž stěžovatelé jeho závěry zpochybnili pouze velmi obecnou (výše uvedenou) argumentací. Takto koncipované námitky však přijatelnost kasační stížnosti nemohou založit (a ostatně ani stěžovatelé sami neuvádějí, v čem konkrétně by měla spočívat).

[10] Nejvyšší správní soud tedy na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

[11] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, a bod 18 usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatelé nebyli v řízení o kasační stížnosti úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[12] Stěžovatelům byl usnesením ze dne 16. 3. 2022, čj. 8 Azs 15/2022-39, ustanoven zástupcem JUDr. Ing. Jiří Špelda, advokát. Jeho odměna spočívá ve dvou úkonech právní služby, tj. převzetí věci včetně první porady s klientem (konané dne 31. 3. 2022) a podání kasační stížnosti. Podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále „advokátní tarif“) činí odměna za jeden úkon 3 100 Kč; vzhledem k tomu,

že zástupce zastupoval v řízení čtyři stěžovatele, náleží mu podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou z těchto osob odměna snížená o 20 %, tj. 2 480 Kč. Ustanovenému zástupci tak náleží odměna ve výši 4 x 2 480 Kč za jeden úkon právní služby (9 920 Kč), tedy celkem 19 840 Kč za dva úkony právní služby. Dále mu náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za dva úkony právní služby [§ 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu], tedy celkem 600 Kč. Za zastupování v řízení o kasační stížnosti tedy ustanovenému zástupci náleží částka 20 440 Kč, která je dále zvýšena o 21% DPH ve výši 4 292,40 Kč, jelikož ustanovený zástupce je podle registru plátců DPH plátcem této daně (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková částka ve výši 24 732,40 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. července 2022

Milan Podhrázký
předseda senátu